

Grammofoonplaten en radio's maakten voor Marcel Marlein al in zijn kleuterjaren een curieuze en wonderlijke wereld uit

Van fonograaf tot televisie



Een tijd-van-toen-snapshot dat het hart doet snikken van nostalgie maar, de sentimentaliteit daar gelaten, terecht trots doet neerkijken op wat werd gepresteerd. Marcel Marlein zien we hier met een oude Philipsradio van 1929 en een Path, fonograaf-met-groterteut van nog veel vroeger. (Foto ET)

■ Om de haverklap wordt een of ander gebouw als monument geklasseerd. Jammer toch dat heel wat andere inzet in de maatschappij de luister van zo'n gedenkteken ontbeert. Neem nu Radio Marlein door Oscar in 1934 in de Christinastraat _ verre buur van de paters Dominicanen _ opgestart. Oscar zou in 1958 op de hoek Kapellestraat- Jozef II-straat een nieuwe, grandioze zaak neerpoten. Op zich sublieme verrichting van de werkmenszoon uit Sas-Slijkens. Toch zo spijtig dat de man twee jaartjes na die commerciële krachttoer overleed. De 29-jarige zoon Marcel Marlein trouwde in hetzelfde jaar met Jacqueline Ghijzel, van danaf parmantige en heel vriendelijkewinkeljuf. Bij Marcel, al van jongsaf vertrouwd met radio's en fonoplaten, ontbrak het niet aan motivatie : in de kortste keren breidde hij vaders winkel uit tot een nog grotere zaak. Dat gold voor tv's en bandopnemers die stuk voor stuk een hifi-natuurgetrouwe weergave garandeerden. Spijtig dat het monster jukebox in de kortste keren accordeon en batterij verjoeg uit het volkscafé? „Ja... en neen, want we hebben het met de jukebox wel over een fenomeen dat een formidabele sfeer in een lokaal wist te brengen. Iedereen wilde... en kon zijn favoriete plaat duwen. Dit met klanken die tot de mooisten behoorden : zacht en tegelijkertijd heel verstaanbaar”, verdedigt Marcel de jukebox.

Marcel Marlein werd geboren in de Christinastraat 85, waar vader Oscar Marlein drie jaar later een winkel van grammofoonplaten, fonografen en radio's opstartte.

Hij had oudere broer die op zijn zesde levensjaar stierf aan kroep. „Er waren toen veel jonge gasten die zo'n scheurende hoest niet overleefden”, weet Marcel nog uit die periode. „Ooit moest fonograaf met handvat worden aangespannen”

Als snotneus geraakte je vlug wijs in de wereld van radio's en fonoplaten ?

Marcel : „Het waren vooral de zich almaar meer manifesterende radio's SBR en Amerikaanse Zenith die het in vaders commercie deden. Apparaten die trouwens in de jaren 35 tot 37 als enigen de visserijband konden ontvangen. In 1941

kon je voor 3.500 frank een radio mee naar huis nemen.”

„In de beginperiode moest de fonograaf met een handvat worden aangespannen”

Je maakte de tijd mee van de elektriciteitsloze fonograaf ?

Marcel : „Inderdaad, want toen diende via een handvat de veer aangespannen die de grammofoonplaat draaiend hield. Aldus kon de naald in de spiraalgroeven de muziekklanken aftasten. Klanken die

via een enorme 'teute' klankbeker de zovele mensenoortjes behaagden.

De aangespannen veer was goed om twee platen van 25 of 30 cm 78 toeren te laten spelen.

Er stond per kant één liedje op. Naderhand is de elektrische pick-up er gekomen. Nog een weetje : Thomas Edison construeerde de fonograaf en Berliner de grammofoon.”

Goede en minder aangename momenten ?

Marcel : „Dat we van 1945 tot 1951 met een eigen, goed verkochte Radio Marlein – plus meubel en pickup – op de markt kwamen, mocht voor die tijd wel iets uitzonderlijks genoemd worden. Technisch lagen de lange, midden en korte golven in het bereik. Een minder plezierige herinnering

zal wel de overstroming van 1953 zijn.”

Welke herinneringen heb je aan de oorlogsjaren ?

Marcel : „Tot 1941 mocht pa nog radio's verkopen. Van danaf was het gedaan, want de mensen moesten van de bezetter hun radio inleveren. Voor ons het moment om lusters en elektriciteitsbenodigheden te

gaan verkopen. Ik heb nog veel oude radiolampen liggen van voor de oorlog en na de bevrijding.”

Van het Domicanengebuurte naar Oostendes hoofdstraat ?

Marcel : „De verhuizing naar de passagerijke Kapellestraat hield vader al een paar jaar bezig. Tot zijn oog viel op de

hoek Kapellestraat-Jozef II-straat, eigendom van de schuin daarover gelegen Valcke Frères, dat nog dienst had gedaan voor hoedenboetiek en velozzaak. Vooraleer Radio Marlein ernaartoe trok werd het afgebroken en heropgebouwd."

Vader stierf twee jaar nadat hij zijn nieuwe winkel verwierf.

Marcel: „Hij stierf op zijn 55ste in het jaar 1960. Hij was mijn beste maat, want ik werkte dan al bijna tien jaar in de winkel. Voor pa was er maar een ding dat telde: zich totaal inzetten voor de winkel. Hij was gewoon een meerbegaafd mens, als je weet dat hij nog in de Union Chimique had gewerkt en op zeker ogenblik zelfs als operateur in functie bij cinema Rialto. Pa was het levend bewijs dat ook een werkmans heel begaafd kan zijn."

De tijd van de Rat Mort en heupwiegende hoela-hoep

En wanneer keek je Jacqueline Ghijssels in de ogen?

Marcel: „We hebben elkaar ontmoet in de Maséna, populair café rechtover de kursaal, waar taxichauffeurs hun trek vonden en vogelpickers hun worp deden. Een sport die ik trouwens nog in competitieverband heb gespeeld. Ik heb eveneens nog gebiljart in de Capitole, gelegen in de Langestraat. Reeksen van 15 waren mij niet vreemd. Welnu, toen ik Jacqueline in de Maséna zag, wist ik direct dat dit de vrouw van mijn leven was. Ze was iemand die goed kon meedoen en, meestal goedgeluimd, een vogelpikpartijtje niet uit de weg ging."

Jacqueline: „In de Maséna, bij Rachel en Maurits, kwamen veel artiesten van de kursaal. In die dagen werd de Rat Mort een internationaal beroemd evenement en werd de hoela-hoep nog niet aardig om de lenden gewiegd."

Waar gaven jullie het jawoord?

Marcel: „Na de plechtigheid in de Hazegraskerk lieten we ons in de echt verbinden door burgemeester Jan Piers. Het voordien al geplande huwelijk diende door het afsterven van

vader naar een latere datum te worden verschoven."

Wat was jouw specialiteit in de winkel?

Marcel: "Ik kon zeer goed speelplaten aan de man brengen. Waar indertijd de 33- en 45-toeren het beste was dat kon geboden worden, zou de veel gemakkelijker te hanteren cd naderhand voor een ware revolutie zorgen: in een minuut en een fluit kon toen van de ene melodie naar de andere song gesprongen worden. Wat een verschil met de destijds lp's toen bij het eventueel verspringen van het vijfde liedje naar de derde chanson er nogal wat piekeren en zuchten bij te pas kwam."

Jacqueline: „Ik heb tijdens de braderie nog grote platen verkocht aan 49 frank stuk. We bestelden toen de 45-toerenplaten per 250."

Hoeveel platen verkocht je in die tijd?

Marcel: „Ik weet alleen nog dat in de 60- en 70-tiger jaren van bij het openingsuur de winkel stampvol liep. In die remloze opgang van de platen, was het in de muziekwinkel toen volle petrol geblazen."

Jullie zijn gestopt in 1995?

Marcel: „Een zeer moeilijke beslissing, maar ik was toen 65 jaar. Je kunt niet blijven werken, hé. Ik heb dan wel twee moeilijke jaren doorsparteld om er weer door te komen. Om met je hoofd tegen de muur te drammen... Ook mijn vrouwtje had het er vrij moeilijk mee."

Hoe zat Oostende jou in de kleren?

Marcel: „De Koningin der Badsteden moet voor niets ter wereld onderdoen. De stranden van Miami zijn immens groot, maar je hebt er geen dijk. Prachtig toch hoe je uren aan een stuk langs de Oostendse dijk kunt wandelen!"

Werd je ook door het Oostendse voetbal geprikkeld?

Marcel: „Ik was een vurige supporter van het food-gele Veegeetje in 't Bosje. Je had er Roland Pieters, beste goalgetter die men er ooit had, spelertrainer Melis en het pittig duo David-Puis. Zonder Omer Van Brussel te vergeten, die op 't Hazegras hét stamcafeetje van de Veegisten runde. De dag dat den AS en 't Veegee fusioneerden ben ik nooit meer naar het voetbal geweest."

Gouden jaren van de muziekplaat

„Ik heb Elvis zien groeien”

■ Is een muziekwinkel met standing het vademecum voor alles omtrent fonograaf, film, radio en televisie, dan kwam die eer toch wel Radio Marlein toe.

De remarquabele tijd van 'Twee ogen zo blauw' ?

Marcel : „Naast de sympathieke Nederlandstaligen _ waaronder Bob Scholte _ waren Tino Rossi, Maurice Chevalier en Charles Trenet de muzikale bonzen uit de vooroorlogse tijd. Mijn vader was zot van tenor Jozef Schmidt met zijn „Heute ist die Schönste Tag in Meines Leben”. Als jood overleed hij in het neutrale Zwitserland.”

Welke omwenteling maakte je mee in de wereld van de fonograafplaten ?

Marcel : „Na de bevrijding staken vooral Vera Lyn en Bing Crosby hun hoofd aan het bovenste venster van de Westerse showwereld. Later kwamen The Platters, Frank Sinatra en Dean Martin in stelling.

Luis Mariano zou met coloratuurgeluiden _ remember „Mexico” _ Tino Rossi ter plaatse laten. Terwijl onze jodelende Bobbejaan Schoepen ergens Bob Scholte deed vergeten.”

Wie heb je heel hoog weten scoren ?

Marcel : „Naast populaire muziek die het eigenlijk altijd deed, zou Bill Haley de pannen van het dak swingen met „Rock around the clock”. In de jaren zestig maakten The Beatles en The Rolling Stones met hun ruige muziek de jonge herten hysterisch heet. Elvis Presley heb ik zien groeien. Weet je dat zijn platen aanvankelijk niet zo goed verkochten ?

Jacqueline : „Bij de geliefde zangers vermeld ik graag Nat King Cole, Sydney Bassey en Ella Fitzgerald.”

Chapeau voor wijlen Lowietje Van Roose, dé grote voortrekker

Verkeersvrije Kapellestraat

■ De Kapellestraat is volgens Marcel Marlein de voornaamste straat van Oostende. „Iedereen die naar onze stad komt bezoekt in de allereerste plaats onze winkelstraat. Heeft Brugge zijn Steenstraat, dan is het wel jammer dat in die hoofdstraat van de provinciehoofdstad nog altijd auto's doorrijden.”

Was jij indertijd voor of tegen het verkeersvrij maken van de Kapellestraat ?

Marcel : „Ik was er direct helemaal voor. Maar was me dat een *pantomime* toen een deel van de straat verkeersvrij werd gemaakt. Opposante zelfstandigen protesteerden luid en duidelijk. Maar dankzij de noeste inzet van secretaris Lowietje Van Roose kon alle verzet de kop worden ingedrukt.”

Welk positief standpunt werd toen verdedigd ?

Marcel : „Dat er nog veel meer mensen in de Kapeel-

straat zouden komen wandelen bij een totaal parkeerverbod. Want hoe meer passanten, hoe pertinenter de verkoop! Na een paar jaar hebben de tegenstanders royaal moeten toegeven dat met het verkeersvrij maken van de Kapellestraat de verbetering voor de handel gewoonweg reuze was. Ik was wel nooit lid van de handelaarsbond van de Kapellestraat.”

Graag toch nog een kritische bezinning ?

Marcel : „Ik vind dat er in Oostende _ dus ook in de Kapellestraat _ te weinig chique

winkels komen, waarbij ik het gissen heb naar de reden. Zou de Koningin der Badsteden ergens dure merken niet kunnen verkopen? Nogal een verschil met Knokke, waar het modieus fraaie in al zijn geledingen niet alleen pronkt in de etalages, maar er daadwerkelijk verkocht wordt! Waarom kan dat bij ons niet? Vandaar mijn spijtige conclusie dat onze stad het zonder chique cliënteel moet stellen.”

Even terug naar de tijd dat Radio Marlein voor mooi weer in de hoofdstraat zorgde.

Jacqueline : „Dagen die mijn mening versterkten dat de Kapellestraat het werkelijk *hart van Oostende* was. We maakten in de winkel kennis met alle soorten mensen, zelfs kinderen _ wier koppeke nog niet boven de toonbank uitstak en die meekwamen met ma en pa _ die we in de loop der jaren zagen groeien, tot ook zij met hun kinderen onze muziekwin-

kel binnenstapten.”

Hoe trouw was het cliënteel en van hoe ver durfden ze komen ?

Marcel : „Naar onze winkel, die in de gouden jaren van 9 u. 's morgens tot 21 u. 's avonds open was, kwamen zelfs Gentse stropkes. En onze zaak miste zijn sociaal kantje niet: we stelden acht mensen tewerk, waaronder twee technici die in het atelier tv's, juke-boxen en andere toestellen herstelden; een drietal onverschrokkenen plaatsten de antennes; een verkoper ging de baan op en in de winkel stonden enkele verkoopsters. Aan die voor ons zo heugelijke als onvergetelijke tijd koppelen we graag volgende inzonderde bezoekers: Adamo, die zijn „Amour Perdu” kwam promoten; Will Tura, die langzaam maar zeker op sterke showbenen ging staan; de onvergetelijke Ann Christie, wiens afsterven duizenden fans tot in het diepste van hun hart beroerde.”